

Juli

Deze maand vieren we weer de verjaardag van de man die, in de woorden van wijlen Victor Westhoff, “zowel een kunstenaar (was) als een geleerde, zowel een volksleider en pedagoog als een dichter en journalist, in geen van al deze richtingen op zichzelf uitmuntend boven de beste anderen, maar in de evenwichtige combinatie van alle tezamen volkomen uniek en exceptioneel doeltreffend.”

Westhoffs kenschets, bijzonder raak en niet hagiografisch, is afkomstig uit een rede ter herdenking van de honderdste geboortedag van onze held, waarin hij ook nog een heel andere karakteristiek geeft: “Wanneer wij (hem) met een andere historische figuur zouden willen vergelijken, dringt zich één andere naam aan ons op: die van Wolfgang Amadeus Mozart. Als Mozart was (hij) een lieveling van goden en mensen; als Mozart heeft hij ogenschijnlijk moeiteloos en spontaan een onafgebroken reeks van kleine en grote meesterwerken voortgebracht; als Mozart was hij hartelijk en gul, graag onder de mensen, zonder interesse of begrip voor het aardse slijk, vaak te goed van vertrouwen, fijngevoelig, maar tevens robuust en vol bizarre humor en snaakse invallen.”

Een uitzonderlijk man dus, over wie Dik van der Meulen, een van de biografen van onze jarige, opmerkt: “Ook in de literatuur, kunst en populaire cultuur heeft hij zijn sporen nagelaten. In de literatuur niet in de laatste plaats omdat er iets voor te zeggen is zijn eigen werk daar onder te brengen. Zijn natuurlyriek is, hoewel hier en daar misschien wat gedateerd, zelden geëvenaard.”

U begrijpt het wel, we hebben het hier over Jac. P. Thijsse, wiens geboorte we op 25 juli gedenken. De naamgever van onze Hof, de heemtuin die hij zelf mocht inrichten toen de gemeente Bloemendaal hem in 1925, ter gelegenheid van zijn zestigste verjaardag, de grond ter beschikking stelde.

Zijn literaire talent ontwikkelde hij al vroeg. In de jaren ‘80 van de negentiende eeuw begon hij als jeugdig onderwijzer een natuurdagboek bij te houden. Van der Meulen: “Al spoedig werden zijn aantekeningen verhalender. Met zijn bijna dagelijkse schrijfoefening, die hij zijn hele leven zou volhouden, legde hij een solide basis voor een dikke stapel boeken en artikelen, waarin de eigen ervaring en waarneming altijd voorop stonden.”

De Hof is nu een Rijksmonument. Thijsse’s boeken zijn niet vergeten. En niet alleen de bekende titels of de Verkade-albums. Er staat namelijk iets bijzonders te gebeuren. Uitgeverij Van Oorschot presenteert aanstaande september een selectie uit Thijsse’s natuurdagboek, onder de titel *Nu ga ik eens op uit. Wandeldagboeken 1884-1898*. Rijk geïllustreerd, en bezorgd door de onvermoeibare Marga Coesèl (van de Heimans en Thijsse Stichting), die al zo veel uitstekende boeken op haar naam heeft staan. Naar het schijnt komt Zuid-Kennemerland ruimschoots aan bod. Ik kan gewoon niet wachten tot het boek er is!

Een betere manier om Thijsse te gedenken en om stil te staan bij zijn 75e sterfjaar is moeilijk denkbaar. Wat zeg ik? Hij is niet dood; hij lééft!

Even terug nog naar die verrassende combinatie Thijsse en Mozart. Want Thijsse en de muziek, dat is een onderwerp waar het laatste woord niet over is gezegd. In 1965 hebben Thijsse’s zoons, u weet wel: de natte en de droge Thijsse, herinneringen aan hun kindertijd opgehaald onder de titel “Jac. P. Thijsse als vader.” Daarin lezen we: “De expedities (bergwandelingen in Zwitserland – rvd) werden zorgvuldig voorbereid. Vóór ons vertrek verscheen een stapeltje paperassen, waarbij de stafkaarten van het te bestrijken gebied. De mogelijkheden werden daarop uitvoerig bestudeerd. Ook kwam er een boek met liederen uit de streek, want op mars en in het hotel moest gezongen worden. ‘Salut glaciers, sublimes, vous qui touchez aux cieux!’

Ja, de muziek speelde een grote rol in ons leven. Vader had op de Kweekschool vioolles gehad en moeder speelde piano en had een geschoolde altstem. Toen de jongens (d.w.z. de auteurs op zeer jeugdige leeftijd – rvd) nog niet meededen waren het viool- en pianosonates. Later schakelde hij zich om naar de altviool, moeder nam celloles en zo kwamen we tot pianokwartetten. De prestaties waren vèr beneden het middelmatige, maar er was enthousiasme en we konden ons voorstellen hoe Beethoven en Mozart klonken als de uitvoering perfect was. De proef op de som werd genomen op alle concerten die in Haarlem werden gegeven.”

Westhoff had gelijk: Thijsse wàs een lieveling van de goden.

Rob van Dam

De citaten van Westhoff komen uit “De eeuw van Thijsse”, opgenomen in *Selectie uit het werk van Victor Westhoff*, KNNV Uitgeverij, 2018.

De citaten van Van der Meulen zijn afkomstig uit *Jac. P. Thijsse. Natuurbeschermer en schrijver*. KNNV Uitgeverij, 2018.

Het citaat van Thijsse’s zonen komt uit het tijdschrift “Het vogeljaar”, 1965. U vindt het hele artikel op <http://natuurtijdschriften.nl/record/542211>

